

MODELARI

La dimensió desconeguda

ISIDRE GRAU

igrau@worldonline.es

En defensa d'un nou concepte de realitat que superi els límits convencionals, Julio Cortázar va escriure: "No hi ha pas un fantàstic tancat, perquè el que n'arribem a conèixer és sempre una part i per això ho considerem fantàstic". I tot seguit va posar com a exemple del que anomena fantàstic restringit, amb components fatídics, el conte de W.F. Harvey *Calda d'agost* -publicat dins el recull *The Beast with Five Fingers*, Dent, Londres 1962-, que el lector català podrà localitzar fàcilment dins l'antologia *La invasió subtil de les aranyes*, d'Alfred Sargatal (Laertes, 2000).

A més d'introduir-nos en una atmosfera inquietant, que arriba a ser tan opressiva com la xafogor del mes d'agost, el conte és modèlic pel seu ritme narratiu impecable i implacable, amb una exposició d'extrema claredat, que contrasta amb les dimensions tèrboles que va adquirint el tema. És en el seu afany de comprendre l'incomprendible que el narrador comença la carta datada el 20 d'agost: "Estic segur d'haver viscut el dia més ex-

traordinari de la meua vida, i vull deixar-ne constància sobre el paper, de la forma més clara possible, ara que els fets encara estan frescos en la meua memòria". I endut per la precisió notarial, dóna antecedents de la seva existència sedentària, gairebé anodina, fins que aquell mateix matí se li ha acudit de dibuixar un esbós amb un delinqüent a la tribuna dels acusats.

Per distreure's del clima carregós, l'home se'n va a passejar -vuit o nou quilòmetres- fins que es troba davant el pati d'un escultor de làpides funeràries, que està fent la seva feina de forma tranquil·la. La sorpresa ve quan el dibuixant comprova el seu nom, la data de naixement i la de defunció (aquell mateix 20 d'agost) inscrits al marbre, i el lapidari Atkinson li diu que els ha triat a l'atzar, per a una exposició d'art funerari. A continuació, quan li ensenya el dibuix, és l'esculpidor qui es queda astorat de veure's reproduït tan fidelment. A partir d'aquest punt, la tensió del relat augmenta. Els dos homes, creïblement honestos amb el que expres-

sen, es noten sota la influència d'uns fantasmes que els ultrapassen, però es disposen a fer front als mals auguris amb la màxima precaució possible: quedar-se quietos dins la casa, fins que passin les dotze de la nit i s'hagi trencat el malefici.

El narrador acaba així el seu testimoni: "Ara ens trobem en una habitació espaiosa i de sostre baix. Atkinson ha fet anar la seva dona al llit. Ell està esmolant les eines amb una petita mola, mentre es fuma un dels meus cigars.

"L'aire presagia tempesta. Estic escrivint aquestes ratlles sobre una taula guerxa, davant de la finestra oberta de bat a bat. Té una pota trençada, i Atkinson, que sembla traçut en el maneig de les seves eines, l'adobarà així que hagi acabat d'afinar el tall del seu cisell.

"Són les onze tocades. Dintre de menys d'una hora ja no existiré.

"La calda és sufocant. És com per tornar-se boig".

A banda de l'estructura simètrica del relat i del destí inexorable que guia els personatges, Cortázar assenyala que ells només coneixen una

JORDI BALLONGA

part de la trama que els enfronta: "La cosa fantàstica de debò no rau tant en les estretes circumstàncies narrades com en la seva ressonància de pulsació, de batec esfereïdor d'un cor aliè al nostre, d'un ordre que pot utilitzar-nos en qualsevol moment per a un dels seus mosaics, arren-

cant-los de la rutina per posar-nos un llapis o un cisell a la mà".

I mentrestant, l'autor aconsegueix una peça perfecta, oberta a totes les especulacions, que ens fa rumiar i ens prepara per encaixar realitats més àmplies que les que ja tenim domesticades.

PARLEM-NE

Xats. Retorn a la innocència. A10 ;-)

JOAN SOLÀ

Entre els nous mons que ens ha portat i ens portarà Internet, és especialment curiós, emotiu, engrescador, digne d'atenció el xat, és a dir la conversa informal entre dos o diversos participants; de l'anglès *chat*, definit així per l'admirable diccionari *Cobuild* (tradueixo): "Quan *xategem*, parlem de manera informal, amical, sovint de coses no gaire serioses o importants". És com el nostre *xerrar*. Al congrés de què els parlava l'altre dia s'atribuïen a la comunicació per ordinador, però molt especialment al xat, unes quantes característiques o gràcies. Com a recurs majoritàriament en mans de la joventut, és antisistema: usa un llenguatge acostat al de la conversa presencial informal;

es desempallega d'entrebancs ortogràfics i de correctors lèxics o sintàctics; tira cap a l'argot decididament; ep, però també cap a la poesia de la metàfora i cap a la síntesi de la intel·ligència que és la ironia; és també juganer, com un retorn a l'època feliç i innocent de la infantesa; en resum, intenta ser, per sobre de tot, expressiu, vehiculador de complexitat i de cohesió de grup, informal, intranscendent i lúdic. Baixem als exemples.

En l'aspecte ortogràfic, simplificació màxima: ni accents ni gaire puntuació; ús de *k*; conversió de les essés en *z* o *x*; ajuntament de paraules àtones; no distinció de *a*, *e* i de *o*, *u* àtones; ieisme (*i* per *ll*); supressió de majúscules; omissió de lletres mudes, etcètera. "A: ¿com t'ha anat l'examen? (o:

¿kom tanat lexamen?). B: nuze, zuposo q aprovare". "A: ¿esca [és que] no taniu cap joc d'ordinador? B: u sentu. C: pubrets"; "sistas [si estàs] al irc enlloc d'estudiar...". Altres simplificacions fonètiques i foneticosintàctiques i altres detalls més o menys infantils: "no *nem* be"; "tava fora de joc"; *colta* 'escolta'. "A: ¿que (o k) vas camuflar? B: *namoqueta* (o *namiqueta*); *bueno* convertit en *menu*, *benu*, *wenu*, *wenu*. (Un il·lustre publicista deia que un dia hi hauria dos sistemes d'escriptura: el més formal per als professionals durs, i aquest altre.)

En lèxic, recurs als castellanismes usuals, amb deformacions incloses: "to dik de bon royo jeh!", "joer kin lag", "¡¡vaya kk doncs!!", "pos (o pues) mira aki conecant un ratel". Ús,

abús i deformació de mots anglesos, ironies incloses: *hello*, *bye*, etcètera; *please* o directament *plis*; i *thks* 'thanks'; *ok* (i les variants argòtiques *okis*, *okiz*). En anglès *yes* i *no* passen a *yep* i *nop*. semblantment seran en català *sip* i *nop*. I, ezkla: *atatxar*, *forvardejar*, *emeil(e)jar*, *clicar*, *correu tortuga* és el correu ordinari: el de Correus, vaja. Ús, en fi, de la llengua que vingui a tomb, com l'italià *ciao*.

Els qui entreu aquí (com diria el Dante) heu de pertànyer al clan si no us voleu perdre en la teranyina: quan vegeu "merda de *lagggggggggg*", heu de saber que *lag* és el temps excessiu que tarda a aparèixer un text en pantalla; i quan llegiu "algu ma donat *op*", *op* és un estatus jeràrquic superior a la resta de participants en el xat. Abreviatures a dojo que al-

gun cop us faran rodar el cap: *q* o *k* 'que', *pq* 'perquè', *tb* 'també' (us regalo, amics navegants, *spl* 'sisplau'); "ke (o *q* o *k*) algu m'aspliki lo de la *kdd* del divendres" (*kdd*: *quedada* 'trobada'). El conegut WWW ('World Wide Web'), un altre il·lustre ponent proposa de convertir-lo en l'invertit MMM ('Malla Multimèdia Mundial'). I signes i xifres: "A10" (*adéu*), "kagon d1" ("mecagon D."). Algun "foraster" capsigrany que no sap de què va diu que la comunicació per ordinador és freda. Doncs no senyor: aquí tenim també enginyoses *emoticones* (icones per expressar emocions: descobriu-hi els ulls, el nas i la boca), com ara :) 'faig una rialleta', :-('estic trist', ;-)'pico l'ullet', :*'et/us faig un petó'. Doncs jo també, lectors, :* i a10 ;-).